

Innst. S. nr. 15

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:138 (2001-2002)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om opprettholdelse av Nordfjord Sorenskrivarembete som eget domssogn

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad har den 22. mai 2002 fremsatt følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen opprettholde Nordfjord Sorenskrivarembete som eget domssogn."

I begrunnelsen for forslaget vises det bl.a. til at Stortinget under behandlingen av St.meld. nr. 23 (2000-2001) - Førsteinstansdomstolene i fremtiden - vedtok en betydelig reduksjon av antallet førsteinstansdomstoler og en omorganisering av disse.

Etter forslagsstillernes oppfatning ble det foretatt enkelte feilvurderinger når det gjelder inndeling av domssogn, som vil hindre at målsettingen om rasjonell ressursbruk blir oppfylt. Vedtaket om å nedlegge Nordfjord Sorenskrivarembete vil medføre negative konsekvenser for de lokalsamfunn som denne domstolen nå har ansvaret for. Forhold kan også tyde på at den vedtatte domstolsstrukturen i Sogn og Fjordane ikke vil gi en mer rasjonell inndeling og drift enn hva som er tilfellet under den nåværende ordningen.

Et viktig hensyn som må ivaretas når et sorenskriverembete skal lokaliseres, er at det legges i nærheten av andre offentlige servicekontorer og andre offentlige institusjoner som folk oppsøker. Det vises til at flere offentlige institusjoner/kontorer er lokalisert til Nordfjordeid.

Stortinget vedtok at kommunene Selje, Vågsøy og Eid selv skal kunne velge om de ønsker å legges til domstolen i Volda. Dersom kommunene skulle velge dette, vil det ikke være rasjonelt i forhold til kommunikasjon. En geografisk nærhet mellom politikammeret og domstolen er også et viktig element for å få en god funksjonalitet i behandlingen av straffesaker.

Vedtaket om å legge ned embetet i Nordfjord har vakt sterke lokale reaksjoner. I tillegg vil store reiseavstander med påfølgende ekstra kostnader og ekstra bruk av tid medføre en mindre tilgjengelighet for publikum. Forslagsstillerne peker på at det er mulig å øke befolkningsgrunnlaget for en domstol i Nordfjordeid ved at Bremanger kommune overføres fra Sunnfjord.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, lederen Trond Helleland, Carsten Dybevig og Linda Cathrine Hofstad, fra Fremskrittspartiet, André Kvakkestad og Karstein Hansen, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Finn Kristian Marthinsen og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til merknadene nedenfor. Forslagene i Dokument nr. 8:138 (2001-2002) har vært forelagt Justisdepartementet til uttalelse, og departementets svar foreligger i brev til komiteen av 5. juli 2002, jf. vedlegg.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det ved kgl.res. av 31. august 2001 bl.a. ble vedtatt at Nordfjord sorenskriverembete på Nordfjordeid skal slås sammen med Sunnfjord sorenskriverembete på Førde. Den nye domstolen skal hete Fjordane tingrett og lokaliseres til Førde. Regjeringens beslutning ble tatt på bakgrunn av at Stortinget, under behandlingen

av St.meld. nr. 23 (2000-2001) Førsteinstansdomstolene i fremtiden, ga forslaget sin støtte. Flertallet viser videre til at nevnte sammenslåing er en del av en større plan for å få en mer hensiktsmessig domstolsstruktur, samt å redusere kostnadene tilknyttet denne.

Flertallet er kjent med at strukturutvalget for herreds- og byrettene var delt i synet på domstolsstrukturen i Sogn og Fjordane. Beslutningen om sammenslåing av Nordfjord og Sunnfjord sorenskriverembete ble imidlertid fattet i tråd med anbefalingen fra strukturutvalgets flertall.

For flertallet er det avgjørende at Fjordane tingrett, etter at sammenslutningen er gjennomført, vil få et større fagmiljø og dermed større muligheter for faglig utvikling enn hva resultatet hadde blitt uten sammenslåing av Nordfjord og Sunnfjord sorenskriverembete. Sammenslåingen innebærer også organisatoriske, rekrutteringsmessige og arbeidsmiljømessige fordeler på sikt. Videre mener flertallet at de ulemper som følger av sammenslåingen, bl.a. lengre reisevei til domstolene for befolkningen som sokner til Nordfjord og Sunnfjord sorenskriverembete, ikke overstiger de fordeler som sammenslåingen for øvrig innebærer.

Flertallet vil påpeke at det er en omfattende omorganisering av førsteinstansdomstolene som er i ferd med å bli gjennomført. Dersom enkeltbeslutninger reverseres vil dette kunne medføre nye drøftelser av flere delbeslutninger, og flertallet anser dette som uheldig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser at den endrede strukturen i domstolenes førsteinstans i stor utstrekning har vært positiv. Likevel ser disse medlemmer også at det i forbindelse med en større strukturendring kan oppstå uønskede effekter som bør justeres. Det er nettopp dette som er tilfellet ved sammenslåingen av Nordfjord og Sunnfjord sorenskriverembete.

Hensynet til lokalbefolkningen og avstanden til offentlige institusjoner tilsier at sammenslåingen ikke skulle blitt gjennomført. Disse medlemmer ser at vedtaket er fattet, men mener likevel det er mulig å reversere dette. Disse medlemmer vil for øvrig bemerke at forslaget ble innlevert 22. mai 2002, og at en raskere behandling ville redusert eventuelle problemer ved omgjøring av den tidligere beslutningen om sammenslåing.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen opprettholde Nordfjord tingrett som eget domssogn."

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti på prinsipielt grunnlag er for flere domstoler enn det som ble vedtatt i forbindelse med domstolsreformen i forrige stortingsperiode. Hovedgrunnen til å gå imot en stor grad av sentralisering den gangen, var at lokale domstoler er et mer tjenlig verktøy for konfliktløsning fordi dommerrollen best utøves av personer som er kjent i nærmiljøet. I sivile saker vil en domstol knyttet til det lokale miljøet i større grad kunne forlike partene. I straffesaker vil lokale domstoler i større grad tilfredsstille et gammelt prinsipp om at gjerningspersonen skal dømmes av "sine likemenn". Domstolenes nærhet til befolkningen vil følgelig styrke domstolenes legitimitet. I tillegg vil små domstoler kunne samarbeide bedre med den lokale påtalemyndigheten, og således få god funksjonalitet i behandlingen av straffesaker slik forslagsstillerne fremhever for Nordfjord Sorenskriverembete. Dette medlem er også enig med forslagsstillerne i at økt reisebelastning er en negativ konsekvens ved sentralisering som må tillegges vekt. Dette medlem vil fremheve at nærheten til borgerne også var et hovedargument for å gå imot den omfattende sentraliseringen av tinglysingen som ble vedtatt i forbindelse med behandlingen av Innst. S. nr. 221 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 13 (2001-2002).

Dette medlem vil imidlertid påpeke at et flertall på Stortinget har vedtatt en omfattende omorganisering av førsteinstansdomstolene som er i ferd med å bli gjennomført. Omkamp på Nordfjord sorenskriverembete vil ikke være riktig da begrunnelsen for ikke å legge ned dette sorenskriverembetet også er til stede for andre sorenskriverembeter som ble nedlagt av stortingsflertallet. Dersom enkeltbeslutninger reverseres, vil det kunne medføre nye drøftelser av flere delbeslutninger. Dette medlem anser dette som uheldig.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen opprettholde Nordfjord tingrett som eget domssogn.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til det som står foran og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:138 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om opprettholdelse av Nordfjord Sorenskriverembete som eget domssogn - bifalles ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 4. november 2002

Trond Helleland
leder

Finn Kristian Marthinsen
ordfører

Jan Arild Ellingsen
sekretær

Vedlegg**Brev fra Justisdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 5. juli 2002****Forslag om opprettholdelse av Nordfjord tingrett som eget domssogn**

Jeg viser til justiskomiteens brev av 14. juni 2002, samt til Dok. nr. 8:138 - forslag om opprettholdelse av Nordfjord tingrett som eget domssogn.

Ved kgl. res. av 31. august 2001 ble det bla. vedtatt at Nordfjord sorenskriverembete på Nordfjordeid skal slås sammen med Sunnfjord sorenskriverembete på Førde. Den nye domstolen skal hete Fjordane tingrett og lokaliseres til Førde.

I det følgende vil jeg presentere historikk om utredninger som er foretatt, samt begrunne for vedtaket som er fattet av domstolstrukturen i Sogn og Fjordane fylke.

Domstolene i første instans, NOU: 1992:22

Strukturutvalget for herreds- og byrettene var delt i synet på domstolstrukturen i Sogn og Fjordane. Et flertall gikk inn for forslaget om to domstoler i fylket, noe som også ble fulgt opp i St.meld. nr. 23 (2000-2001). I tillegg til flertallsforslaget var det to mindretallsforslag. I det ene alternativet ble det foreslått å beholde tre domstoler, Nordfjord, Førde og Sogndal. I det andre alternativet ble det foreslått å beholde to domstoler i fylket, men Sogn og Fjordane fylke ble sett i sammenheng med domstolstrukturen i Møre og Romsdal.

Flertallet i Strukturutvalget mente at for å møte de krav som i fremtiden må stilles til førsteinstansdomstolenes faglige kompetanse, er det nødvendig å gå bort fra enedommerembeter til å etablere førsteinstansdomstoler som består av flere dommere. Argumentene for dette var:

- Etablere større fagmiljø
- Rekrutteringsfordeler
- Større mulighet for faglig utvikling
- Rett kan settes med flere fagdommere
- Lettere å utvikle gode og effektive saksbehandlingsrutiner

Førsteinstansdomstolene i fremtiden, St.meld. nr. 23 (2000-2001)

Justisdepartementet sluttet seg til flertallsforslaget fra Strukturutvalget, dvs. med to domstoler i fylket,

lokalisert til Førde og Sogndal. Justisdepartementet la vekt på:

- Domstolenes fremtidige minimumsstørrelse. Nordfjord sorenskriverembete har i dag tre dommerårsverk, dette er under den fremtidige anbefalte minimumsstørrelse på fire dommerårsverk
- Reisetid til domstolene. I dag har befolkningen som sokner til Nordfjord sorenskriverembete, en gjennomsnittlig reisetid på 41 minutter. Sammenlåingsvedtaket gjør at gjennomsnittlig reisetid øker til 71 minutter. Justisdepartementet anser dette som en rimelig reisetid
- Det bør være samsvar mellom domstolstrukturen og endringer i sysselsettings- og pendlingsmønstre. Om regionsutviklingen i Sogn og Fjordane skriver NIBR følgende. "Førde vil ha størst vekst ... Det skjer ingen utvikling som en kan forvente vil endre senterstrukturen".
- Ny domstolstruktur bør frigjøre ressurser og legge forholdene til rette for fremtidige investeringer. Generelt har lokalene til domstolene i Sogn og Fjordane en relativt lav standard. Nordfjord og Ytre Sogn sorenskriverembeter har lite tilfredsstillende lokaler. Sunnfjord og Indre Sogn sorenskriverembeter har også lite tilfredsstillende, men akseptable lokaler. Ved å redusere antall domstoler i Sogn og Fjordane kan vi få mulighet til å skaffe bedre lokaler til de gjenværende domstolene.

Innst. S. nr. 242 (2000-2001)

Justiskomiteens flertall var enige i Regjeringens vurdering. Et mindretall bestående av Kristelig Folkeparti og Senterpartiet foreslo at flere domstoler burde opprettholdes, bl.a. Nordfjord sorenskriverembete.

Jeg gjør for øvrig oppmerksom på at Dokument nr. 8:138 ikke er helt oppdatert. Kommunene Vågsøy, Selje og Eid har allerede valgt å tilhøre domstolen i Førde, ikke domstolen i Volda.

Jeg kan ikke se det har skjedd noen endringer i de faktiske forhold i Sogn og Fjordane som tilsier at vi på ny bør vurdere domstolstrukturen i dette fylket.